

Analiza sodelovanja delavcev pri upravljanju varnosti in zdravja pri delu v Sloveniji

Aleksandra Kanjuo Mrčela in Miroljub Ignjatović

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

JAVNA TRIBUNA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

Cankarjev dom, 27.10.2017

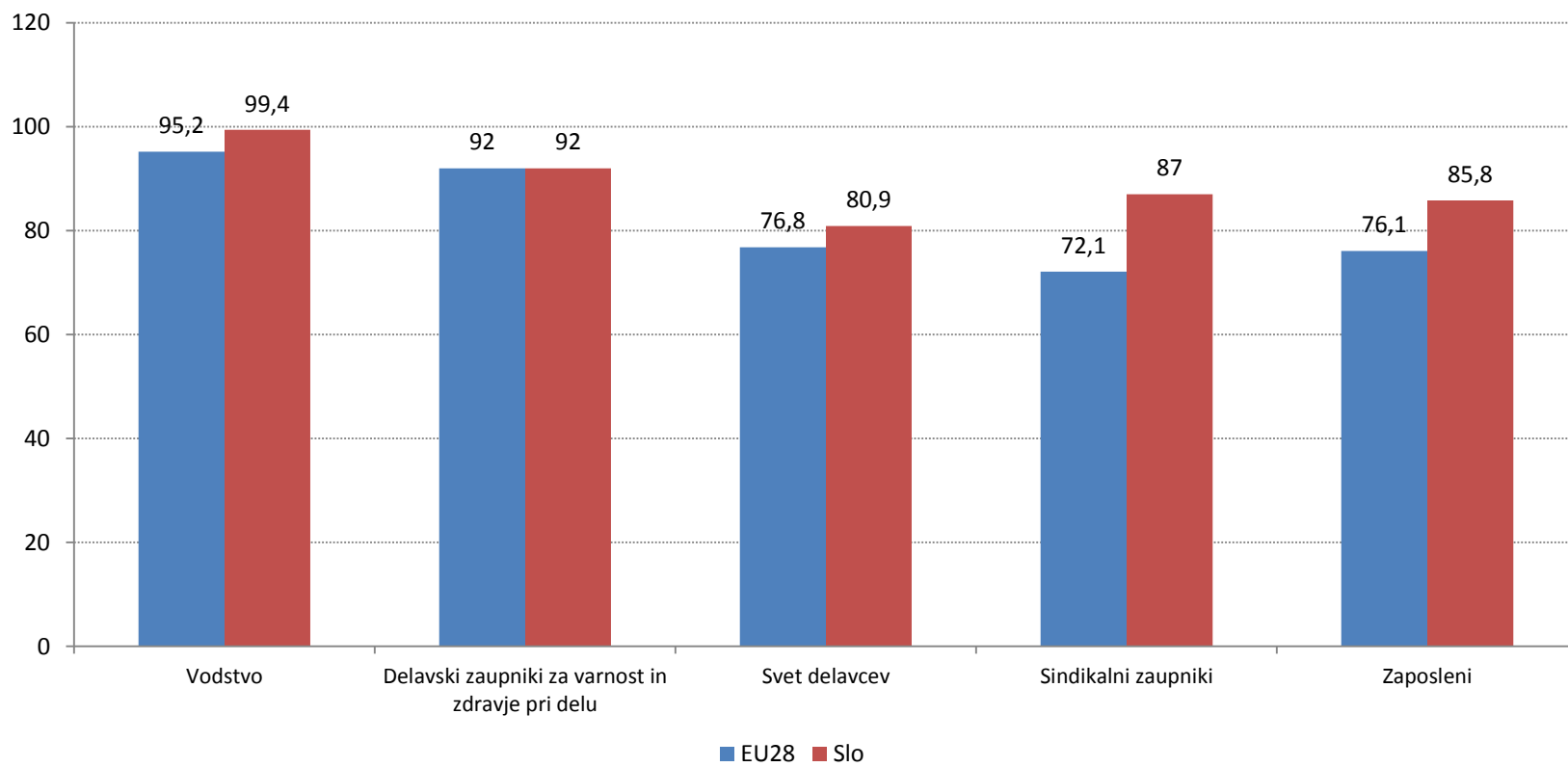
Izhodišča analize

- predpostavka, da je **kakovosti upravljanja VZD povezana z aktivnim sodelovanjem delavcev (obstoje delavskih zaupnikov za varnost in zdravje pri delu)**
- Podatki ESENER 2, EWCS-6
- Analize in podatki o spreminjajočem se delovnem okolju v Sloveniji in v svetu

Stanje na področju VZD v Sloveniji

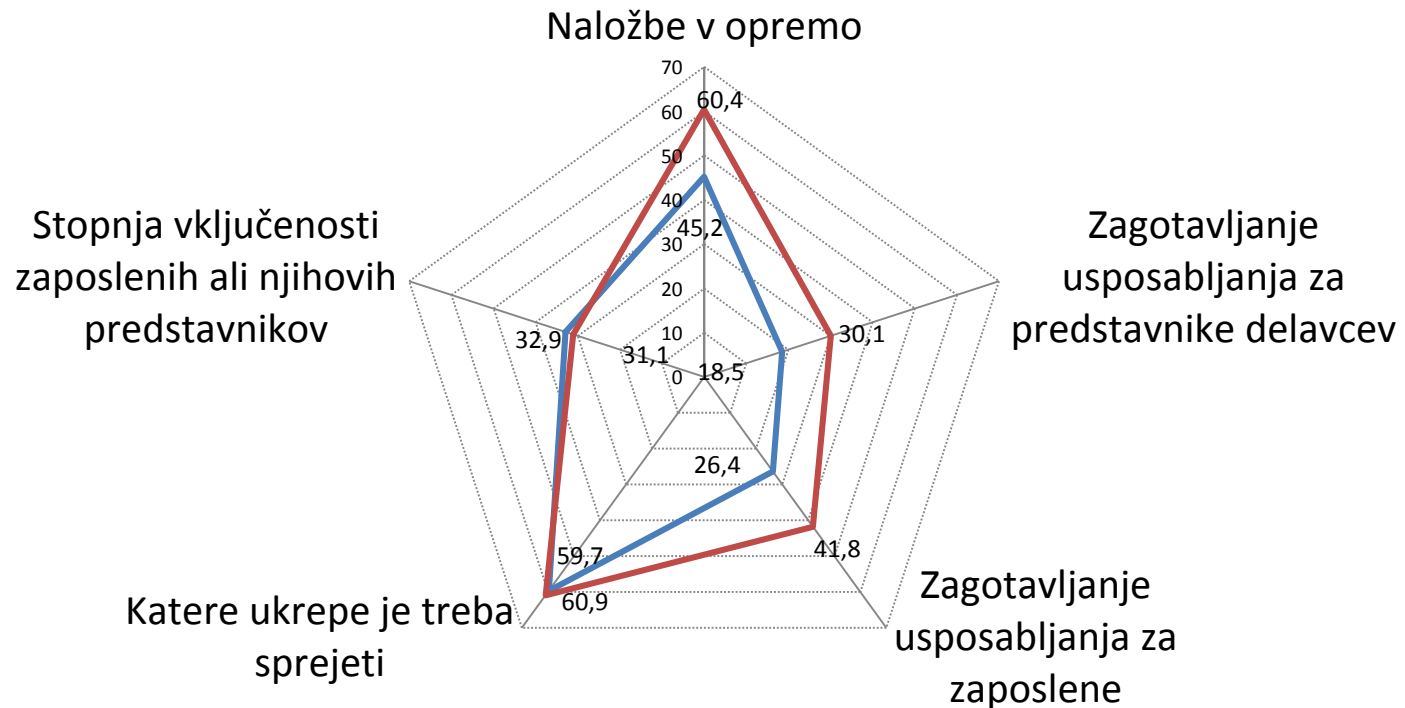
- Rezultati ESENER 2 – blizu povprečju EU28
- splošna prisotnost ocen tveganj in izjav o varnosti in dobra informiranost deležnikov
- Specifika: zunanji izvajalci ocen tveganj v Sloveniji
- Redni zdravstveni pregledi, promocija zdravja na delovnem mestu, informiranost o VZD
- Dobra zakonodaja, ampak (vse) manj financ za VZD
- VZD v manjši meri razpravlja najvišje vodstvo, ampak je deležno usposabljanja

Kdo je prejel ugotovitve ocene tveganja na delovnem mestu?

Glavna področja polemik v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu

V manj organizacij razprave v primerjavi z EU28; ko so težave; delavci sodelujejo pri oblikovanju in izvedbi ukrepov za VZD in redkeje za obvladovanje PST

Delavski zaupniki za varnost in zdravje pri delu

- Prisotni samo v tretjini organizacij (33,4%) - v EU28 v 61,8 % ; tudi po podatkih EWCS 6 (Slo – 39,3 % in EU28 – 58,3 %)
- Bolj prisotni v večjih organizacijah in tam, kjer obstajajo drugi delavski predstavniki (SD, sindikat)
- Možnosti za izobraževanje za večino (75,2 %), ampak manj kot v EU28 (82,2 %)
- Skrb za VZD - ena od delovnih nalog
- So razlike med podjetji, ki imajo/nimajo delavskega zaupnika za VZD

Povezanost dimenzij upravljanja varnosti in zdravja pri delu in obstoja delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu v Sloveniji

	Podjetja z delavskim zaupnikom za varnost in zdravje pri delu	Podjetja brez delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu
Redna ocena tveganja na delovnem mestu	99.0	94.5
Oceno tveganja izvede zunanji izvajalec	75,3	85,6
Rezultate ocene prejme svet delavcev	89.7	79.6
Rezultate ocene prejme sindikat	88.8	82.8
Rezultate ocene prejmejo zaposleni	90.0	84.3
V organizaciji obstajajo posebna sredstva, rezervirana za izvajanje ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu	50, 4	33,6
V zadnjih treh letih so se sredstva za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu zmanjšala	33,9	37,4
O varnosti in zdravja pri delu redno razpravlja najvišji menedžment	43,4	34.3

O varnosti in zdravja pri delu redno razpravljajo delavski zaupniki za varnost in zdravje pri delu skupaj z menedžmentom	45,2	31,9
Zaposleni so vključeni v implementacijo ukrepov za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu	83,5	80,3
Obstaja akcijski načrt za preprečevanje stresa v zvezi z delom	46,7	27,1
Obstaja procedura za primere nadlegovanja in trpinčenja na delovnem mestu	77,6	59,9
V organizaciji izvajajo:		
- Promocijo zdrave prehrane	61,0	40,9
- Prevenčijo odvisnosti	58,8	38,6
- Promocijo športa zunaj delovnega časa	67,7	52,3
- Telesno vadbo na delovnem mestu	48,6	30,2
Redno se analizirajo odsotnosti z dela zaradi bolezni	53,1	34,4
Zagotovljena je pomoč za lažje vključevanje delavcev po daljši odsotnosti z dela zaradi bolezni	58,5	42,5
Razlog za izvajanje programov varnosti in zdravja pri delu so pričakovanja zaposlenih	77,5	69,5
Slišali so za kampanje Zdravo delovno okolje	51,9	42,7

Vir: Baza podatkov ESENER-2 za Slovenijo, 2015
Opomba: *Sivo označeno ni statistično
signifikantno

Indeks upravljanja z varnostjo in zdravjem pri delu

- **15 spremenljivk vključenih v indeks**
- **143 organizacij (65,3 %) zelo dobro upravlja VZD (1,00 – 1,33)**
- **83 organizacij (33,3 %) dobro upravlja VZD (1,34 – 1,67)**
- **3 organizacije (1,4 %) slabo upravlja VZD (1,68 – 2,00)**

Indeks upravljanja z varnostjo in zdravjem pri delu

	Zelo dobro upravljanje	Dobro upravljanje	Slabo upravljanje
Organizacije, ki imajo delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu	76,3 %	22,1 %	1,5 %
Organizacije brez delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu	49,4 %	49,4 %	1,1 %

Vir: Lastna analiza na podlagi baze podatkov ESENER-2 za Slovenijo, 2015

Zaključki in priporočila

- izobraževanje in ozaveščanje širše javnosti glede pomena varnosti in zdravja pri delu;
- kultura preventive v organizacijah in družbi;
- opolnomočenje delavcev ključni dejavnik za izboljšave varnosti delovnega okolja;
- analiza rezultatov ESENER-2 je potrdila povezanost med obstojem delavskih zaupnikov in kakovostjo upravljanja varnosti in zdravja pri delu

- Problemi zunanjih izvajalcev strokovnih nalog VZD
- trendi prekarizacije – individualizacija, atomizacija, slabšanje socialnega dialoga
- problemi malih in mikro podjetij in samozaposlenih
- alternativni in inovativni načini zagotavljanja visoke ravni VZD